

Statens vegvesen

Før- og etterundersøkelse av prosjekter

MoST fagseminar

Stjørdal, 26. september 2024

Tore Kvaal

Hva er en før-/ etterundersøkelse av et tiltak?

***En systematisk metode
for å synliggjøre endringer
som følge av tiltaket.***

Hvorfor trenger vi før-/ etterundersøkelse ?

- ▶ Gi svar på om resultatet ble som forventet
 - ▶ Ble prosjektet slik vi hadde planlagt ?
Fungerer det etter hensikten ?
 - ▶ Traff vi på kostnader, trafikk ?
- ▶ Gi mer og bredere kunnskap
 - ▶ til forbedringer av senere prosjekter
 - ▶ for bedre grunnlag til å velge tiltak
 - ▶ ved å kombinere teori og praksis
- ▶ Etterspørsel (faglig, media og politisk)

Metode for før-/ etterundersøkelse

- Planlegge og utforme undersøkelsen
 - Valg av metode (type datainnsamling)
 - Avgrense undersøkelsesområdet
 - Valg av kontrollområde
 - Fastsette tidspunkt for datainnsamling
- Gjennomføre undersøkelsen (både før og etter)
 - Trafikkregistreringer (automatiske og manuelle)
 - Observasjoner
 - Reisevaneundersøkelser
 - Intervju
 - Datainnsamling (vegdata, ulykker m.m.)
 - *Beregninger (trafikkmodeller)*
- Analyse og tolke
 - Dokumentasjon og sammenstilling av før- og etterregistreringene
 - Analysere og tolke data
 - Dokumentere og drøfte virkninger
- Konkludere og rapportere
 - Usikkerhet
 - Forhold som kan påvirke resultatet

Utfordringer med før-/ etterundersøkelse

- ▶ Krevende å skille ut *forstyrrende variabler*
- ▶ Kontrollområde ofte nødvendig
- ▶ Kort- og langtidseffekter
- ▶ Ressurskrevende
 - ▶ Tid
 - ▶ Kostnad
- ▶ Dessverre ikke nok prioritert

Paradoks:

Når et prosjekt planlegges brukes ressursene utelukkende til å finne det man mener er den beste løsningen...

...og når prosjektet er ferdig er alle opptatt av neste prosjekt. Få vier tid til å måle, registrere og undersøke virkningene av det som er gjort...

*...men **alle** vil vite hva som virker på hvilken måte og i hvilken grad.*

Eksempel på før-/etterundersøkelse

- **Saupstadbrua**
Gang-/ sykkelbru mellom Saupstad og Tiller (sør for Trondheim)
- Åpnet 20. juni 2024
- Før-/etterundersøkelse pågår i regi av Statens vegvesen i samarbeid med Trondheim kommune. Utføres av TØI.
- Rapport med etterundersøkelse forventes ferdig i løpet av året.

«Etterprøving»; En form for før-/etterundersøkelse

- ▶ Statens vegvesen gjennomgår årlig *etterprøving* av store vegprosjekter
- ▶ Ble virkningene slik som de ble lagt fram for Stortinget ?
- ▶ Særlig knyttet til nyttekostnadsanalyse og tilhørende beregningsmetodikk (transportmodeller og EFFEKT)
- ▶ Viktigste parametere:
 - ▶ Kostnader
 - ▶ Trafikktall
 - ▶ Ulykker
 - ▶ Netto nytte og nytte/kostnadsbrøk

Noen interessante kilder

- ▶ Metodikk for før- og etterundersøkelser (Statens vegvesen 2024)
[180624 SVV rapport 979 Metodikk for før og etterundersøkelser.pdf \(unit.no\)](#)
- ▶ Før- og etterundersøkelser av sykkeltiltak (TØI, 2015)
[getfile.php \(toi.no\)](#)
- ▶ Tiltakskatalogen (TØI)
[tiltak.no - Tiltakskatalog for transport og miljø](#)
- ▶ Veileder for etterprøving av prissatte konsekvenser av store vegprosjekt (Statens vegvesen, 2006)
[xtrabacupsid\(siste2\).indd \(unit.no\)](#)

